UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

The Class Ceiling: Sociale reproductie in eliteberoepen

[Bespreking van: S. Friedman, D. Laurison (2019) The class ceiling : why it pays to be privileged]

Bol, T.

DOI
10.5553/BenM/138900692019046004010

Publication date
2019

Document Version
Final published version

Published in
B en M : Tijdschrift voor Beleid, Politiek en Maatschappij

License
Other

Link to publication

Citation for published version (APA):
Bol, T. (2019). *The Class Ceiling*: Sociale reproductie in eliteberoepen: [Bespreking van: S. Friedman, D. Laurison (2019) The class ceiling : why it pays to be privileged]. *B en M : Tijdschrift voor Beleid, Politiek en Maatschappij*, *46*(4), 490-492. https://doi.org/10.5553/BenM/138900692019046004010

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:14 Nov 2026

Deze download van Boom uitgevers is enkel voor zakelijk gebruik binnen Universiteit van Amsterdam.

BOEKENSIGNALEMENT

The Class Ceiling: sociale reproductie in eliteberoepen

Thijs Bol[*]

Laurison, D. & Friedman, S. (2019). *The Class Ceiling: Why it Pays to be Privileged*. Bristol: Policy/University of Chicago Press

Als je maar hard genoeg werkt, als je maar goed genoeg je best doet, kun je bereiken wat je wilt. Dit is het centrale idee achter 'the American dream': een meritocratische wereld waarin posities worden verdeeld op basis van talent en inzet. Het is dit idee dat Samuel Friedman en Daniel Laurison met de grond gelijkmaken in hun boek *The Class Ceiling*. Succes wordt nog steeds voor een heel groot deel bepaald door waar mensen vandaan komen, en niet door wat mensen gedaan hebben.

In het Verenigd Koninkrijk onderzochten Friedman en Laurison wie er eigenlijk werkzaam is in de elite: professionals (advocaten, professors, medici), hoge creatieve beroepen (journalisten, film en televisie) en de top van het bedrijfsleven (accountants, CEO's). Gebruikmakend van verschillende datasets vinden de auteurs dat vooral kinderen uit hoge milieus terechtkomen in de elite. Op zich is dat niet verrassend, er is immers al veel langer bekend dat er sociaaleconomische ongelijkheid is in toegang tot het onderwijs. Wellicht verklaart dat het hoge percentage kinderen uit de elite in de top van de arbeidsmarkt: kinderen van artsen en advocaten gaan naar de universiteit en krijgen met hun diploma toegang tot de felbegeerde posities aan de top.

Dit is waar het boek van Friedman en Laurison interessant wordt: zelfs als ze rekening houden met opleiding vinden ze enorme verschillen in wie er terechtkomen in topfuncties. Onder kinderen uit het hoogste sociale milieu met een universitair diploma komt bijna 40 procent terecht in een eliteberoep. Onder kinderen uit de arbeidersklasse is dit slechts 27 procent. Als je het geluk hebt geboren te worden als kind van een arts, professor, CEO of journalist, heb je dus een anderhalve keer grotere kans om toe te treden tot de elite dan iemand die geboren is als kind van een vrachtwagenchauffeur, fabrieksmedewerker of verkoopster in een winkel, rekening houdend met dat beiden een vergelijkbaar diploma hebben.

In tegenstelling tot in Nederland maakt het in het Verenigd Koninkrijk niet alleen uit *of* je naar de universiteit gaat, het maakt vooral uit naar *wat voor* universiteit je gaat. Toegang tot de elite is makkelijker met een diploma van Oxford of Cambridge dan met een universitaire graad uitgereikt door de universiteit van Wolver-

* Dr. Thijs Bol is associate professor sociologie aan de Universiteit van Amsterdam.

[Universiteit van Amsterdam] | www.boomportaal.nl

Deze download van Boom uitgevers is enkel voor zakelijk gebruik binnen Universiteit van Amsterdam.

hampton. Maar ook daar vinden de auteurs sterk bewijs voor sociale reproductie: ook met een diploma van een topuniversiteit heeft iemand die opgegroeid is in de arbeidersklasse een veel kleinere kans om toe te treden tot de Britse elite dan iemand uit een hoog sociaal milieu.

Daarnaast vinden Friedman en Laurison grote loonverschillen tussen werknemers van verschillende sociale milieus. Zelfs in dezelfde eliteberoepen verdienen werkenden die opgegroeid zijn in een lager sociaal milieu 16 procent minder dan werkenden uit een hoog milieu. Er is dus een *class ceiling*: zelfs als je het redt tot in de eliteberoepen, ligt het loonplafond gemiddeld genomen een stuk lager voor mensen uit een laag dan voor mensen uit een hoog sociaal milieu.

Een belangrijke vraag is dan waarom dit zo is. Hoe kan het nou dat goed gekwalificeerde studenten van topuniversiteiten minder vaak toetreden tot de elite als ze zelf niet uit de elite komen? Om deze vraag te beantwoorden gebruiken Friedman en Laurison een schat aan data uit diepte-interviews die ze afgenomen hebben onder werknemers in vier sectoren: een accountancybedrijf, acteurs, een televisiezender en een architectenbureau. In de interviews komen verschillende redenen naar voren die het klassenverschil verklaren.

Ten eerste: een financieel vangnet. In de interviews komt naar voren dat om door te breken als acteur een lange adem nodig is. Van slecht betaalde bijrol naar slecht betaalde bijrol gaat een stuk makkelijker als er financiële ondersteuning is van huis uit. In een mooie anekdote legt een acteur uit dat hij vanwege de financiële zekerheid toch maar heeft gekozen voor een rol in een soapserie. Het biedt hem een vast inkomen, maar zorgt er ook voor dat hij het stempel van *soapie* nooit meer kwijtraakt en later – in zijn ogen – daardoor minder kans maakt op 'goede' rollen.

In hun verklaringen leunen Friedman en Laurison sterk op de reproductietheorie van socioloog Pierre Bourdieu. Bourdieu stelde dat verschillende soorten kapitaal bepalen waar iemand terechtkomt in de sociale hiërarchie in een samenleving: economisch kapitaal, sociaal kapitaal en cultureel kapitaal. Als je vermogend bent, goede contacten bezit of de juiste smaak hebt, slaag je in de samenleving. Omdat met name individuen uit hoge sociale strata veel van deze kapitaalsoorten hebben, vindt er sociale reproductie plaats: kinderen die geboren worden in hoge milieus eindigen zelf ook in een hoog milieu.

Een belangrijke reden voor de *class ceiling* leiden Friedman en Laurison af van cultureel kapitaal. Als het gaat om het aannemen van mensen of het geven van promoties verkiezen leidinggevenden vaak mensen die op hen lijken. Dit zijn niet per se de beste werknemers, maar mensen die dezelfde hobby's hebben, hetzelfde praten, van dezelfde sport houden of dezelfde muziekvoorkeur hebben. Omdat die smaakvoorkeuren niet neutraal zijn, vindt er sociale reproductie plaats: kinderen geboren in hoge sociale milieus weten zich veel beter raad in die milieus, wat hun veel profijt geeft.

Een kritiekpunt is dat in de bespreking van de verklarende mechanismen veel nadruk is op barrières: kinderen uit een lager sociaal milieu wordt de toegang ontzegd. Tegelijkertijd weten we uit veel sociologische literatuur dat er ook een klassenonderscheid is in voorkeuren. Zelfs binnen sectoren kunnen ambities verschillen: voor een kind uit een lager sociaal milieu is een carrière als arts al een enorme

[Universiteit van Amsterdam] | www.boomportaal.nl

Deze download van Boom uitgevers is enkel voor zakelijk gebruik binnen Universiteit van Amsterdam.

sociale stijging. Een dochter van twee artsen is er wellicht meer aan gelegen om door te groeien binnen de medische discipline en een carrière als neurochirurg te ambiëren. In dit geval komt het loonverschil tussen werknemers uit hoge en lage sociale milieus niet door uitsluiting, maar door verschillen in houdingen en gedrag. Dat deze gedragingen grotendeels ingegeven zijn door het sociale milieu waarin mensen opgegroeid zijn, moge duidelijk zijn, maar het weghalen van barrières gaat dat niet oplossen.

Maar dit kritiekpunt is klein, en wat blijft hangen na het lezen van het boek is de rijkheid van de data. Het boek laat zien wat de toegevoegde waarde is van het combineren van kwalitatieve (interviews) en kwantitatieve (grootschalige enquêtes) data. Met *The Class Ceiling* hebben Samuel Friedman en Daniel Laurison een belangrijke bijdrage geleverd aan hedendaagse debatten over sociale stijging en gelijke kansen. Zelfs wanneer er gelijke toegang is tot het onderwijs blijft sociale klasse een belangrijke bepaler van succes op de arbeidsmarkt.

doi: 10.5553/BenM/138900692019046004010 - Beleid en Maatschappij 2019 (46) 4

[Universiteit van Amsterdam] | www.boomportaal.nl